

AV 2 - primjeri

Umetanje slikovnih datoteka

- U prošlom poglavlju objasnili smo da slike definiramo oznakom `` i neizostavnim atributom `src`, koji sadrži putanju i naziv datoteke slike.

```

```

- Oznaku mogu opisivati još neki atributi, od kojih su najčešći:

border	debljina ruba oko slike izražena u pikselima
width	širina slike definirana u pikselima (npr. "50") ili postocima (npr. "60%")
height	visina slike definirana u pikselima ili postocima
align	položaj slike u odnosu na tekst. Vrijednosti mogu biti "left", "right", "top", "middle" i "bottom"
hspace	horizontalni razmak slike od teksta ili nekog drugog elementa na stranici izražen u pikselima
vspace	vertikalni razmak slike od teksta ili nekog drugog elementa na stranici izražen u pikselima
alt	opis slike koji se prikazuje u preglednicima koji ne podržavaju prikaz slika ili ako slika ne postoji. Isti tekst prikazuje se u obliku savjeta kada preko slike prijedemo

<body>

Tekst.....tekst.....tekst.

</body>

Mjesec (lat. Luna) je Zemljin prirodni satelit i ujedno najbliže nebesko tijelo, udaljeno u prosjeku 384400 km, tako da svjetlost s Mjeseca na Zemlju stiže za 1,25 sekunda. Mjesec se kreće oko Zemlje po eliptičnoj stazi srednjom brzinom od 1,02 km/s, i prelazi dnevni luk od 13 stupnjeva i 10 minuta. Mjesečeva staza podliježe jakim temperaturnim vibracijama koje uzrokuje Sunce, pa se nagib staze prema ekliptici u toku 173 dana mijenja od 5 stupnjeva do 5 stupnjeva i 18 minuta. Mjesec je čvrsto nebesko tijelo promjera 3473,3 km, te je po površini 14 puta, po obujmu 50 puta, a po masi 80 puta manje od

Zemlje. Ubrzanje sile teže je na Mjesecu 6 puta manje nego na Zemlji. Oko svoje osi se obrne za 27 dana, 7 sati i 11,5 sekunda (siderički mjesec). Zbog stalnog mijenjanja položaja prema Suncu i Zemlji različito je osvijetljen, pa se sa Zemlje mogu uočiti četiri faze: mlađak, prva četvrt (vidljiv noću), pun Mjesec (Uštap), zadnja četvrt (vidljiv ujutro).

Kreiranje tablice

- Tablicu definiramo sa tri oznake, od kojih svaka mora imati svoj početni i krajnji dio. Oznaku `<table>` upotrebljavamo na početku i kraju tablice. Oznaka `<tr>` definira redak tablice, a `<td>` ćeliju unutar retka.
- U slijedećem primjeru upotrijebiti ćemo atribut `border` s kojim postavljamo vrijednost debljine rubova tablice. Bez definicije tog atributa tablica ne bi bila vidljiva i naš tekst bi izgledao kao da se u kodu nalazi samo tekst (bez tablice).

```
<body>
  <table border="1">
    <tr>
      <td>Ćelija1</td>
      <td>Ćelija2</td>
    </tr>
    <tr>
      <td>Ćelija3</td>
      <td>Ćelija4</td>
    </tr>
  </table>
</body>
```

Ćelija1	Ćelija2
Ćelija3	Ćelija4

- Slijedeći atributi se upotrebljavaju na razini tablice:

align atribut koji definira položaj tablice na web stranici. Vrijednosti atributa mogu biti "left", "right" i "center"

border određuje debljinu vanjskog ruba tablice izraženu u pikselima. Stavimo li vrijednost atributa na "0", rub tablice neće biti vidljiv

cellpadding udaljenost sadržaja ćelija od ruba ćelije izražena u pikselima

cellspacing udaljenost između ćelija izražena u pikselima

Primjer uređivanja tablice

```
<body>
```

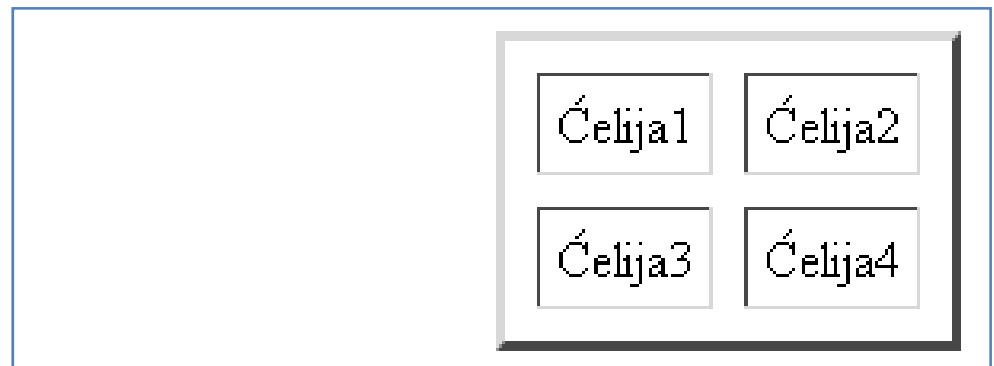
```
<table align="right" border="1" cellpadding="5"  
cellspacing="10">
```

```
  <tr> <td>Ćelija1</td> <td>Ćelija2</td> </tr>
```

```
  <tr> <td>Ćelija3</td> <td>Ćelija4</td> </tr>
```

```
</table>
```

```
</body>
```


Ćelija1	Ćelija2
Ćelija3	Ćelija4

- Slijedeće attribute moguće je pridodati i tablici i ćeliji:

height određuje visinu. Vrijednost može biti izražena u pikselima (npr. "400") ili u postocima (npr. "80%")

width određuje širinu. Vrijednost atributa može biti izražena u pikselima ili u postocima

background Dodaje sliku u pozadinu tablice

- Slijedeće attribute moguće je pridodati tablici, retku i ćeliji:

bordercolor boja ruba tablice (ako nije border="0")

bordercolorlight kod 3D ruba tablice definira svjetliju stranu

bordercolordark kod 3D ruba tablice definira tamniju stranu

bgcolor boja pozadine

- Slijedeći atributi koriste se na razini ćelije:

align definira horizontalno poravnavanje elemenata unutar ćelija. Može poprimiti vrijednosti "left", "right", "center" i "justify"

valign definira vertikalno poravnavanje elemenata unutar ćelija. Može poprimiti vrijednosti "top", "middle" i "bottom"

```

<body>
<table border="4" width="200" height="200" cellpadding="5"
cellpadding="3" bordercolor="#FF0000" background="slika.gif">
<tr>
<td bgcolor="#FFFFFF" align="center">Ćelija1</td>
<td background="e.jpg"></td>
</tr>
<tr>
<td valign="top" align="right">Ćelija2</td>
<td background="t.jpg"></td>
</tr>
<tr>
<td bgcolor="#FFCC00" valign="bottom">Ćelija3</td>
<td background="f.jpg"></td>
</tr>
</table>
</body>

```

Ćelija1	E
Ćelija2	T
Ćelija3	F

- Važna karakteristika pri definiranju okvira je da ne koristimo oznaku `<body>`. Umjesto nje koristimo oznake `<frameset>` za definiranje seta okvira i `<frame>` za definiranje dokumenta koji se prikazuje u okviru. Definicija veličine i položaja okvira prikazana je kodom:

```
<html>  
<frameset rows="40%,60%">  
<frame>  
<frameset cols="50%,50%">  
<frame>  
<frame>  
</frameset>  
</frameset>  
</html>
```



```
<html>  
<frameset rows="40%,60%">  
<frame src="1.html">  
<frameset cols="50%,50%">  
<frame src="2.html">  
<frame src="3.html">  
</frameset>  
</frameset>  
</html>
```


Još neki važni atributi **<frame>** oznake

frameborder	poprima vrijednost 0 ili 1, ovisno o tome želimo li da okvir ima rubove ili nema
name	daje ime okviru. Imenovanje okvira posebno je važno za kreiranje hiperveza, jer moramo dati ime okvira prema kojem pravimo hiperverzu
noresize	ne poprima vrijednosti, a onemogućava mijenjanje veličine okvira. U suprotnom korisnik može mijenjati veličinu okvira u pregledniku povlačenjem ruba okvira
scrolling	može poprimiti vrijednosti "yes", "no" ili "auto", što određuje prikaz klizača u okviru. Vrijednost "yes" ga prikazuje, "no" ne prikazuje, a "auto" klizač se prikazuje po potrebi

Inline okviri

- Njih dodajemo na stranicu poput bilo kojeg drugog elementa. Nalaze se između početne i završne `<iframe>` oznake i opisujemo ih sa slijedećim atributima:

name	daje ime inline okviru
src	definira dokument koji se prikazuje u inline okviru
height	visina inline okvira definirana u pikselima ili postocima
width	širina inline okvira definirana u pikselima ili postocima
align	položaj okvira na stranici. Vrijednosti koje ovaj atribut može poprimiti su "left", "right" i "center"
frameborder	prikazuje ili skriva rubove okvira, ovisno o tome je li vrijednost atributa 1 ili 0

- Tekst koji se prikazuje u preglednicima koji ne podržavaju inline okvire definiramo unutar početne i završne oznake inline okvira.

`<body>`

```
<iframe name="Web stranica ETF-a"  
src="http://www.etfos.hr/" height="40%"  
width="500" align="center"  
frameborder="0">
```

Vaš web preglednik ne može prikazati inline okvire.

`</iframe>`

`</body>`

Slojevi

- Slojeve definiramo pomoću oznake `<div>`, koje su logičke su pregrade unutar dokumenta. U njih smještamo različite sadržaje, a uporabom stilova (CSS) definiramo njihovu poziciju na stranici, izgled sadržaja u njima i slično.
- Za ozbiljnije korištenje ovog elementa potrebno poznavanje CSS stilova koje ćemo naučiti tek kasnije, mi ćemo spomenuti tek korištenje slojeva za poravnavanje elemenata na stranici. Atribut koji opisuje položaj elemenata unutar sloja je `align`, a može poprimiti vrijednosti "left", "right", "center" ili "justify".


```
<body>
<div align="center">
<h2>Primjer sloja</h2>
<table border="1">
<tr> <td>Ćelija1</td> <td>Ćelija2</td> </tr>
<tr> <td>Ćelija3</td> <td>Ćelija4</td> </tr>
</table>
```

Ovaj tekst se nalazu u sloju. Zato će poprimiti vrijednost koja je definirana u oznaci div. To znači da će tekst biti centriran.

```
</div>
```

Ovaj tekst više nije zahvaćen slojem.

```
</body>
```

Primjer sloja

Ćelija1	Ćelija2
Ćelija3	Ćelija4

Ovaj tekst se nalazi u sloju. Zato će poprimiti vrijednost koja je definirana u oznaci div.
To znači da će tekst biti centriran.

Ovaj tekst više nije zahvaćen slojem.

Komentari, posebni znakovi i savjeti

- HTML jezik kao i mnogi drugi podržava komentare

`<!-- Komentare pišemo na ovaj način -->`

Posebni znakovi

- Postoje neki posebni znakovi koje naš preglednik neće prepoznati kao dio našeg teksta nego će misliti da je dio koda. Ako želimo prikazati slijedeću rečenicu u našem pregledniku moramo upotrijebiti posebne znakove.

Za ovu jednostavnu stranicu morali smo upotrijebiti slijedeće oznake:
<html>, <head>, <title>, <body> i njihove krajnje oznake.

```
<html>  
<head>  
<title></title>  
</head>  
<body>
```

Za ovu jednostavnu stranicu morali smo upotrijebiti slijedeće oznake:

<html>, <head>, <title>, <body> i njihove krajnje oznake.

```
</body>  
</html>
```

Obrasci

- Obrasci se danas koriste na gotovo svim stranicama.
- Za definiciju obrazaca koristimo oznaku `<form>`. Unutar njenog početnog i završnog dijela dodajemo sadržaj obrasca i polja za unos podataka. Neke oznake polja za unos podataka su `<input>`, `<textarea>` i dr. Njih definiramo posebnim oznakama. Te oznake mogu biti `type`, `size` (koje smo već koristili) i `method`, `action` (koje ćemo kasnije upoznati), kao i mnoge druge o kojima ćemo detaljnije u nastavku.
- Važno znati da svakom elementu obrasca moramo dati ime, kako bi se odabrana vrijednost mogla pridodati varijabli istoga imena.

- Tekstualno polje je polje za unos teksta. Definiramo ga oznakom `<input>` i atributom `type` koji nosi vrijednost "text". Atribut `size` određuje širinu polja iskazanu brojem znakova. Vrijednost polja zadajemo atributom `value`. U ovom primjeru želimo da posjetitelj sam unese tekst u polje, pa smo ovaj atribut ostavili praznim, a mogli smo ga i izostaviti.

```
<input type="text" name="korisnicko_ime" size="50" value="">
```

- Polje lozinke jako je slično tekstualnom polju. Vrijede ista pravila kao i za tekstualno polje s jedinom razlikom. Vrijednosti atributa `type` u ovom je slučaju "password" (lozinka). To znači da kada unosimo podatke u polje neće nam biti vidljiv njihov sadržaj nego samo njihov broj.

```
<input type="password" name="lozinka" size="50">
```

- Tekstualno područje definira se oznakom `<textarea>`. Koristimo dva atributa. Sa atributom `rows` određujemo broj redaka, a atributom `cols` širinu iskazanu brojem znakova. Kada želimo unaprijed zadati vrijednost ovog elementa, tada te podatke upisujemo između početne i završne oznake.

```
<textarea name="poruka" rows="4" cols="50">  
</textarea>
```

- Potvrdni okvir definiramo također oznakom `<input>`. Vrijednost atributa `type` ovaj puta je "checkbox", a atributom `value` zadajemo vrijednost potvrdnog okvira.

`<input type="checkbox" name="Prihvacam" value="da">` Prihvaćam uvijete korištenja.

☐ Prihvaćam uvijete korištenja.

- Opcijski gumbi se također definiraju oznakom `<input>`. Atribut `type` ima vrijednost "radio", a atributom `value` definiramo vrijednost odabranog opcijskog gumba. Unaprijed odabranu opciju možemo odrediti dodavanjem atributa `checked`, kojem se ne pridodaje nikakva vrijednost.
- Svi opcijski gumbi jedne skupine moraju imati isto ime definirano atributom `name`. To nam omogućuje odabir samo jedne vrijednosti iz niza ponuđenih opcija te grupe. Ako želimo omogućiti odabir više opcija unutar grupe, koristimo potvrdne okvire.

`<input type="radio" name="odgovor" value="da" checked>`Da

`<input type="radio" name="odgovor" value="ne">`Ne

☒ Da ☐ Ne

- Izbornik se u HTML kodu definira uz pomoć dvije oznake. Oznaku `<select>` koristimo za definiranje početka i kraja izbornika, te oznaka `<option>` kojom definiramo svaku ponuđenu opciju u izborniku (kao što oznaka `` definira elemente liste). Broj vidljivih opcija u izborniku odredit ćemo atributom `size` oznake `<select>`. Unaprijed odabranu opciju definiramo atributom `selected` oznake `<option>`, a ne pridodajemo mu vrijednost.

```
<select size="1" name="izbornik">  
  <option selected>Prvi izbor</option>  
  <option>Drugi izbor</option>  
  <option>Treći izbor </option>  
</select>
```

- Gumb je element obrasca kojeg definiramo oznakom `<input>`. Ovisno o tome je li vrijednost atributa `type` "submit" ili "reset", definirat ćemo gumb za slanje, odnosno gumb za brisanje unesenih podataka. Atributom `value` određujemo tekst koji piše na gumbu.

```
<input type="submit" value="Unesi" name="gumb1">  
<input type="reset" value="Izbriši" name="gumb2">
```


- Podaci uneseni u obrazac šalju se metodom GET ili POST. Metodu slanja podataka definiramo atributom `method` u oznaci `<form>`. Objasnit ćemo slanje podataka metodom POST, iz razloga jer metoda GET zahtijeva poznavanje jezika kao što su ASP ili PHP (PHP ćemo obraditi kasnije). Želimo li podatke poslati na adresu elektroničke pošte, tada će atribut `action` imati vrijednost poput hiperveze na adresu e-pošte:

```
<form method="POST" action="mailto:etf@etfos.hr"
enctype="text/plain">
```

- Atribut `enctype` definirali smo kao "text/plain" (običan tekst) iz razloga kako bi podaci bili poslani u tijelu poruke e-pošte, a ne kao privitak u poruci. Važno je znati da ova metoda slanja podataka iz obrasca ne skriva adresu primatelja.

```
<form method="POST" action="mailto:etf@etfos.hr?subject=Pitanje" enctype="text/plain">
```

Vaše ime:


```
<input type="text" name="Ime" size="10"><br>
```

Vaše prezime:


```
<input type="text" name="Prezime" size="10"> <br>
```

<p> Kome želite postaviti pitanje:


```
<select size="1" name="Pitanje_za">
```

```
  <option selected>Dekan</option>
```

```
  <option>Prodekan za nastavu</option>
```

```
  <option>Prodekan za znanost</option>
```

```
</select>
```

```
</p>
```

<p> Vaše pitanje:


```
<textarea rows="4" name="Pitanje" cols="30">
```

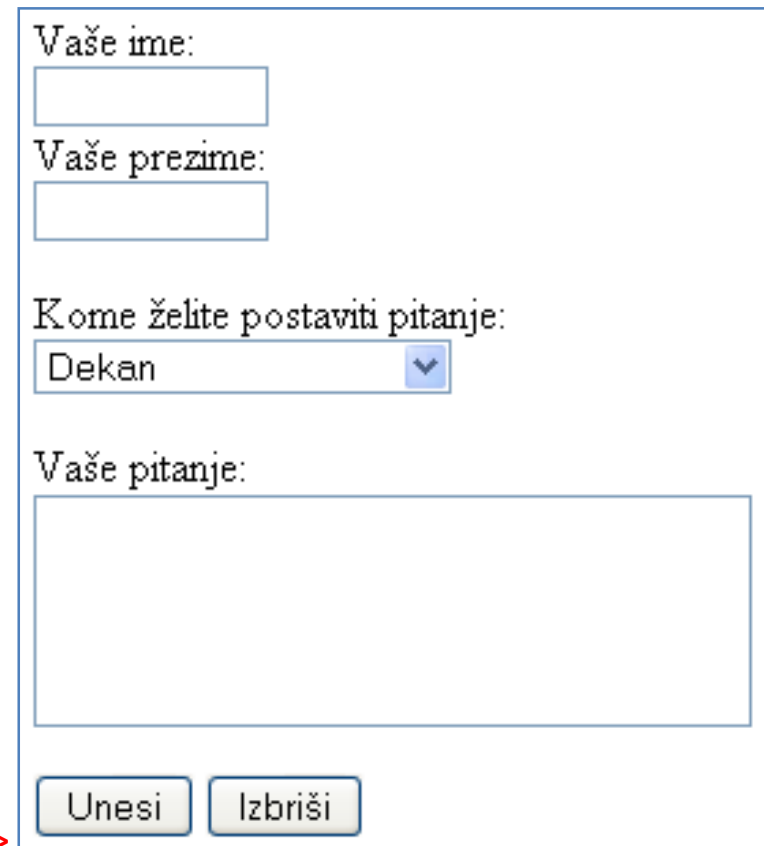
```
</textarea>
```

```
</p>
```

```
<input type="submit" value="Unesi" name="gumb1">
```

```
<input type="reset" value="Izbriši" name="gumb2">
```

```
</form>
```


Vaše ime:

Vaše prezime:

Kome želite postaviti pitanje:

Dekan ▼

Vaše pitanje:

Unesi Izbriši

iGoogle

Vaše ime:

Hrvoje

Vaše prezime:

Horvat

Kome želite postaviti pitanje:

Prodekan za znanost

Vaše pitanje:

Kada i u koliko....?

Unesi

Izbriši

Message

Insert

Options

Format Text

Cut

Copy

Paste

Format Painter

Clipboard

Calibri

12

A⁺

A⁻

B

I

U

ab

A

Basic Text

To...

Cc...

Subject:

etf@etfos.hr

Pitanje

me=Hrvoje

Prezime=Horvat

Pitanje_z=Prodekan za znanost

Pitanje=Kada i u koliko....?

gumb1=Unesi